

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 44719**Nom:** Context de la migració**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 25**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2259 - Màster Universitari en Migracions	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2259 - Màster Universitari en Migracions	Context de la migració	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

VILLARROYA SOLER EDELIA

RESUM

En les unitats temàtiques del primer curs, anem a familiaritzar l'alumnat amb el coneixement conceptual bàsic necessari per desenvolupar la seva capacitat crítica, de manera que pugui jutjar amb justesa les qüestions més aplicades que s'ofereixen en el segon curs. L'enfocament dels tres primers blocs segueix un gradient de major a menor abstracció, que ens permet arribar gradualment a una perspectiva individual sobre la migració des d'un punt de partida sociocultural. Aquest primer mòdul tracta dels aspectes de la migració des d'una posició macro-cultural. Es tracta d'aproximar-nos a l'estudi de les migracions des de diferents visions, proposades per un ampli ventall de ciències socials i humanístiques que emmarquen el vast tema de la mobilitat humana, com ara la història, la sociologia, la geografia, el dret, l'economia, les ciències de la comunicació i les polítiques. L'objectiu és que l'alumnat parteixi d'una valoració "macro" de l'estudi de les migracions, per a través del primer curs, arribar a l'aproximació individual en l'últim mòdul.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Coneixement de les directrius europees en matèria d'estrangeria i immigració i visió panoràmica relacional de l'actual legislació espanyola de drets i llibertats dels estrangers i la seua integració social.

Coneixement dels principals sistemes internacionals de garantia de drets humans, en concret els que es relacionen amb els migrants, i introducció al coneixement de les directrius europees en matèria d'estrangeria i immigració.

Contribuir al disseny, desenvolupament i execució de solucions que donen resposta a demandes socials, tenint en compte com a referent els objectius de desenvolupament sostenible.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Posseir i comprendre coneixements que aporten una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a donar resposta a les diverses necessitats professionals i socials.

Que els estudiants adopten una postura coherent i integrada respecte a les dissensions entre els teòrics.

Que els estudiants adquirisquen la perspectiva històrica, a més de la delimitació conceptual dels termes referents a les migracions.

Que els estudiants adquirisquen un llenguatge que els permeta expressar els conceptes amb propietat.

Que els estudiants apliquen els seus coneixements i habilitats a la comprensió d'un camp d'estudi relacionat amb les migracions i el domini de les habilitats i els mètodes d'investigació relacionats amb aquest camp.

Que els estudiants arriben a tenir una visió global del procés migratori, amb un èmfasi especial en els efectes del context sobre l'individu i el grup que emigra.

Que els estudiants coneguen els models teòrics provinents de diferents àrees de coneixement i s'acostumen a manejar els fets i les dades empíriques que intenten corroborar les hipòtesis derivades d'aquests models.

Que els estudiants estiguen preparats per a la gestió i la coordinació de qüestions migratòries.

Que els estudiants manegen els fets i les dades empíriques sense arribar a conclusions ràpides i prematures.

Que els estudiants mostren capacitat de reflexió i discussió sobre les raons socials i històriques de la migració.

Que els estudiants posseïsquen coneixements avançats i especialitzats de demografia, economia, dret i comunicació, necessaris per a treballar de manera multidisciplinària en el camp de la mobilitat humana.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una manera que haurà de ser sobretot autodirigida o autònoma.

Que els estudiants puguem crear i/o gestionar gabinets de premsa.

Que els estudiants puguem crear i fomentar polítiques de cooperació internacional.

Que els estudiants puguem dissenyar, gestionar i valorar programes d'atenció a grups humans amb mobilitat poblacional.

Que els estudiants sàpien aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb les migracions.

Que els estudiants sàpien comunicar les seues conclusions (i els coneixements i raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants sàpien concebre, dissenyar i desenvolupar investigació científica sobre l'esdeveniment de la migració que permeta un adequat exercici professional docent i investigador.

Que els estudiants sàpien generar hipòtesis alternatives a les usuals segons els models teòrics imperants en la mobilitat humana.

Que els estudiants sàpien sensibilitzar i prevenir conductes i actituds xenòfobes, racistes i dogmàtiques tant en la població d'acolliment com en els diferents grups de migrants.

Que els estudiants sàpien valorar amb sentit crític els continguts de les matèries des d'una perspectiva tant sociocultural com individual, per a aplicar-los al futur exercici professional.

Que els estudiants siguen capaços d'impulsar els principis d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones i d'accessibilitat al mercat laboral dels col·lectius desfavorits.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Que els estudiants siguen capaços d'originar les «bones pràctiques» en l'àmbit de la cooperació i el desenvolupament internacional.

Que els estudiants siguen capaços de comprendre la complexitat dels moviments migratoris actuals, articulant diverses teories explicatives.

Que els estudiants siguen capaços de desenvolupar polítiques migratòries eficaces.

Que els estudiants siguen capaços de desenvolupar un esperit crític que els permeta una visió àmplia i global de les migracions.

Que els estudiants siguen capaços de fomentar la cultura de pau i la propagació dels valors democràtics.

Que els estudiants siguen capaços de l'edició i la producció de notes periodístiques, la producció d'anàlisis, informes i comunicats de premsa i descodificar el llenguatge dels mitjans i els seus missatges implícits.

Que els estudiants siguen capaços de llegir bibliografia especialitzada en les migracions i realitzar una anàlisi crítica, avaluació i síntesi aplicables en la seua praxi professional i investigadora.

Que els estudiants siguen capaços de mostrar una lectura científica i múltiple sobre els esdeveniments històrics de les migracions internacionals i l'anàlisi dels fluxos migratoris des d'una aproximació sistèmica.

Que els estudiants siguen capaços de promoure la cohesió social per mitjà de la lluita contra la discriminació, l'explotació i les desigualtats socials tant en l'àmbit local, nacional i europeu com internacional.

Que els estudiants siguen capaços de realitzar una anàlisi crítica sobre les diferents polítiques econòmiques.

Que els estudiants utilitzen tota la seua preparació per a fomentar el relativisme cultural enfront de l'etnocentrisme, des d'una anàlisi respectuosa de les diferències.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant oralment com per escrit, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Història de les migracions en el segle XIX i XX

La història de les migracions, un desafiament a l'paradigma de l'estat-nació. Esclavitud, colonialisme i deportacions. Les grans migracions internacionals 1820-1930. Els corrents migratòries europees 1880-1913. L'impacte de la immigració als EUA i Argentina. Les persones exiliades i refugiades entre les dues guerres. Migracions econòmiques després de les dues guerres mundials. Europa com a receptora d'immigració després 1950.

Assignatura 1: ECTS: 3; Llengua d'impartició: Castellà

2. Teories explicatives de la migració

Teories neoclàssiques. Teories de l'mercant dual. Teories funcionalistes de l'anomia estructural. Teories

sistèmiques. Teories de les xarxes socials. Teories polítiques. Les migracions com a resultat de la violència política. Tipologies: temptatives de sintetitzar diferents teories.

Assignatura 2: ECTS: 3; Llengua d'impartició: Castellà

3. Geografia de la migració

Aproximació sistèmica a l'estudi de les migracions. Panorama general de les migracions en el món. El sistema migratori Nord-americà. El sistema migratori sud-americà. El sistema migratori africà. El sistema migratori asiàtic. El sistema migratori d'Oceania. Les migracions irregulars. El sistema migratori europeu, en particular el subsistema d'Espanya.

Assignatura 3: ECTS: 3; Llengua d'impartició: Castellà

4. Macro i micro economia de les migracions

Política econòmica internacional i economia de les migracions. La incorporació dels/les immigrants en el sistema econòmic. De el capital humà a el capital social. El treball dels/les immigrants a l'economia postfordista. La convergència salarial de les persones immigrants amb les autòctones. Les taxes de creixement de país d'acollida. La funcionalitat de les remeses en els països d'origen. De l'economia informal a l'empresariat immigrant.

Assignatura 4: ECTS: 3; Llengua d'impartició: Castellà

5. Convenis internacionals i drets humans sobre migracions

Delimitació de les categories a què fa referència la normativa internacional. Polítiques d'asil a Europa de Schengen a Amsterdam: cap a una política europea comuna en matèria d'asil i immigració. La condició i els drets de la persona migrant en els instruments de protecció internacional. Els drets dels/les apàtrides tutelats per la Convenció de Nova York de 1954 i les altres normatives internacionals.

Assignatura 5: ECTS: 3; Llengua d'impartició: Castellà

6. Polítiques migratòries comparades

Relacions entre política, cultura i ciutadania en l'era de la globalització. Liberalisme i multiculturalitat. Justícia i immigració. Comparació de diverses experiències nacionals en la gestió dels fluxos migratoris. El cas de: Itàlia, França, Bèlgica i Portugal.

Assignatura 6: ECTS: 4; Llengua d'impartició: Castellà

7. Aspectes jurídics bàsics i pràctiques concretes

Anàlisi de la normativa bàsica sobre estrangeria a Espanya. Situacions dels/les estrangers/es. Dimensió laboral de la persona estrangera a Espanya. Situacions d'irregularitat: processos de normalització. règim d'infraccions i sancions. Expulsió.

Assignatura 7: ECTS: 3; Llengua d'impartició: Castellà

8. Els mitjans de comunicació

Teoria de l'acció comunicativa. Principals mitjans comunitaris de comunicació social. Representació de les migracions en els mitjans de comunicació. La premsa i les migracions. Història de la premsa de migracions. Polítiques migratòries, mitjans de comunicació i opinió pública. Anàlisi de tòpics i actituds. Disseny de programes de comunicació social per a comunitats migrants. Influència dels mitjans de comunicació sobre la població immigrant. Les causes de les migracions forçades. Anàlisi comparada de programes nacionals i internacionals d'assistència a refugiats.

Assignatura 8: ECTS: 3; Llengua d'impartició: Castellà

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	250,00
Sense docència	0,00
Total hores	250,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	10,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	65,00
Estudi i treball autònom	150,00
Preparació de classes	110,00
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00
Resolució de casos pràctics	25,00
Total hores	375,00

METODOLOGIA DOCENT

La docència s'imparteix fonamentalment a través d'un sistema de classes presencials, de caràcter teòric i pràctic. La classe teòrica permet la introducció i desenvolupament del contingut teòric de cada tema. Les classes pràctiques, a través de la il·lustració dels continguts, faciliten l'aprenentatge de l'alumnat en

permetre una relació més dinàmica i propera amb els mateixos. No obstant això, també és important la realització de seminaris o altres tasques complementàries proposades pel professorat, com la realització de treballs. Amb aquest tipus de tasques es fomenta el treball autònom o en grup, però també i de manera rellevant, l'adquisició de destreses que fa a la presentació i redacció de temes. Les tutories constitueixen el mitjà a través del qual el professorat orienta i supervisa l'alumnat en l'elaboració de les activitats complementàries, en particular, i resol els seus dubtes o dificultats relacionades amb la matèria, en general. En definitiva, a través de les tutories, que faciliten una relació més propera i directa, el professorat guia l'alumnat en la construcció del seu coneixement.

essorat guia l'alumnat en la construcció del seu coneixement.

AVALUACIÓ

Ja que s'avaluen els continguts segons les seves àrees temàtiques s'utilitzaran diferents metodologies d'avaluació: proves objectives, exàmens de preguntes curtes, exàmens de desenvolupament i formulació d'assajos.

SISTEMES D'AVLUACIÓ:

SE1.- Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant proves orals, escrites o d'acompliment de destreses. Este apartat constituïx el 80% de la qualificació final.

SE2.- Presentació oral o escrita d'informes, treballs individuals o en grup, casos clínics, resolució de problema i maneig de proves diagnòstiques. Este apartat constituïx el 20% de la qualificació final.

Ambdós sistemes d'avaluació són recuperables en segona convocatòria.

Requisits mínims: Per superar la signatura, tant a primera com a segona convocatòria, s'ha d'obtenir com a mínim, la qualificació de 5 punts sobre 10 a la qualificació final.

BIBLIOGRAFIA

- -Arango, J. (2003), «La explicación teórica de las migraciones: luz y sombra. Migración y Desarrollo nº 1, pp. 1-30.
- -Castles, Stephen and Mark J. Miller (2003), *The Age of Migration - International Population Movements in the Modern World*, 3rd ed., Houndmills, Palgrave Macmillan.
- -Castles, Stephen and Mark J. (2012). *International Organization for Migration, World Migration. Costs and benefits of International Migration*, (Volume 3 IOM World Migration Report Series), IOM Geneva 2012, IOM, Geneva 2012.
- -De Haas, H., Castles, S. & Miller, M.J. (2020). *The Age of Migration. Population Movements in the Modern World*, Guilford Press & Bloomsbury, Sexta edició.
- -De Haas, H. (2024). *Los mitos de la inmigración*. Barcelona. Península.
- -De Lucas, J. (2025). *Migraciones: la política*. Valencia. Tirant lo Blanch.
- -Fiddian-Qasmiyeh, E., Loescher, G., Long, K., & Sigona, N. (2016). *The Oxford handbook of refugee and forced migration studies* (1st. ed. in paperback). Oxford University Press.
- -Goldin, I. (2025). *Breve historia de las migraciones*. Barcelona. Antoni Bosch Editor, S.A.
- -OIM International Organization for Migration. Migration data portal.

- [https://urldefense.com/v3/__https://migrationdataportal.org/_:!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-U8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlxYHmOMpQ\\$](https://urldefense.com/v3/__https://migrationdataportal.org/_:!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-U8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlxYHmOMpQ$)
- -IOM International Organization for Migration. Migration data portal.
[https://urldefense.com/v3/__https://migrationdataportal.org/_:!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlxYHmOMpQ\\$](https://urldefense.com/v3/__https://migrationdataportal.org/_:!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlxYHmOMpQ$)
  - -IOM Organización Internacional para las Migraciones. Displacement Tracking Matrix.
[https://urldefense.com/v3/__https://dtm.iom.int/es_!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRljzLUi1dw\\$](https://urldefense.com/v3/__https://dtm.iom.int/es_!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRljzLUi1dw$)
  - -Ionesco, D., Mokhnacheva, D., & Gemenne, F. (2017). The atlas of environmental migration. Routledge.
  - -Martín-Sanz L. (2021). Código de movilidad internacional. CEF
  - -Massey, Douglas S. et al. (1998). Contemporary theories of international migration, in *Worlds in Motion Understanding International Migration at the End of the Millennium*, Oxford, Clarendon Press, pp. 17-59.
  - -NACIONES UNIDAS. Desafíos globales. Migración internacional,
[https://urldefense.com/v3/__https://www.un.org/es/global-issues/migration_!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlyS5wzlg\\$](https://urldefense.com/v3/__https://www.un.org/es/global-issues/migration_!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlyS5wzlg$)
  - -OECD. International Migration Outlook 2024
[https://urldefense.com/v3/__https://www.oecd.org/en/publications/international-migration-outlook-2024_50b0353e-en.html_!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlyM23-JAA\\$](https://urldefense.com/v3/__https://www.oecd.org/en/publications/international-migration-outlook-2024_50b0353e-en.html_!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlyM23-JAA$)
  - -Oso, L., López Sala, A. M., & Muñoz Comet, J. (2023). Sociología de las migraciones. Síntesis.
  - -Perlik, M. (2019). Alpine refugees: immigration at the core of Europe. Cambridge Scholars Publishing.
  - -Piore, M.J. (1979). Birds of passage. Migration labour in industrial societies, Cambridge, Cambridge University Press.
  - -Portes, A. (1995). The Economic Sociology of Immigration. Essays on Networks, Ethnicity and Entrepreneurship, New York, Russel Sage Foundation.
  - -Portes, A., (1996). Transnational communities: their emergence and significance in the contemporary world-system in Korzeniewicz, R.P. y Smith, W.C. (Ed.) *Latin America in the world economy*, Greenwood Press, 151-166.
  - -Portes, A. (1999), "La mondialisation parle bas » in *Actes de la recherche en sciences sociales*, 129, 1 :15-25
  - -Sutcliffe Bob, (1998). *Nacido en otra parte. Un ensayo sobre la migración internacional, el desarrollo y la equidad*, Hegoa. Bilbao.
  - -Stark, O. (1991), *The migration of Labour*, Cambridge, Basil Blackwell.
  - -Todaro, M. (1980), *Internal migration in developing countries: a review of theory, evidence, methodology and research priorities*, Genève, International Labour Office.
  - -UNHCR (2021). Global Trends Report.
[https://urldefense.com/v3/__https://www.unhcr.org/media/global-trends-report-2021_!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlwXW51htg\\$](https://urldefense.com/v3/__https://www.unhcr.org/media/global-trends-report-2021_!!D9dNQwwGXtA!UAUoeZmhez4UxRtfJ0JjmnA9UgzWl4odT-UU8Z3jvNXuuxe6Zc3rOWFbGpfJGtwTbaPR8EX3YrPS49EFNRHqwOQRlwXW51htg$)

